Місячний Економічний Моніторинг України

№2 (208), лютий 2018 року

Резюме

Тема місяця: Медреформа

Політика: Україна здійснила черговий крок на шляху до реформ. Парламент ухвалив закони про приватизацію, про товариства з обмеженою відповідальністю та про кредитний реєстр.

Реальний сектор: За попередньою оцінкою Держстату зростання реального ВВП дещо сповільнилось до 1,8% дпр у четвертому кварталі 2017 року. Економічне зростання за весь 2017 рік, ймовірно, становило 2,1-2,2%.

Енергетичний сектор: У січні набув чинності новий механізм фінансування субсидій для оплати житлово-комунальних послуг.

Транспорт: З 1 січня 2018 року портові збори на вантажні перевезення були знижено на 20%, що сприятиме збільшенню конкурентоспроможності українських портів.

Сільське господарство: Виробництво сільськогосподарської продукції в 2017 році знизилось на 2,7% через спад рослинництва.

Зовнішній сектор: Дефіцит поточного рахунку сягнув 0,69 млрд дол. США у грудні, що було одним з найвищих показників з 2015 року.

Фіскальна політика: Видатки Зведеного бюджету у 2017 році були на 6,6% нижчі за планові.

Соціальна політика: За планом власні надходження Пенсійного фонду у 2018 році зростуть на 34,3%.

Ринок праці: Середня заробітна плата у 2017 році зросла на 18,9% дпр в реальному виразі передусім через підвищення мінімальної заробітної плати.

Монетарна політика: НБУ підвищив облікову ставку з 14,5% річних до 16,0% річних.

Обмінний курс: Міжнародні резерви НБУ впали до 18,4 млрд дол. США.

Державний борг: Нерезиденти збільшили свою участь в ОВДП.

Тема місяця: Медреформа

Вища доступність медичної допомоги: чи можливо цього досягнути в Україні?

Олександра Бетлій

Протягом багатьох років система охорони здоров'я залишалась найменш реформованою в Україні. Якість та доступність медичної допомоги знижувалась, а система погрязла в корупції та неофіційних платежах. Українці часто жаліються на високі витрати на медицину та медикаменти. Тому нагальність у впровадженні реформи системи охорони здоров'я була зрозумілою, але не було узгодженості щодо шляху її впровадження. У 2014 році Стратегічна група радників (за підтримки Міжнародного фонду Відродження) підготувала Стратегію реформування охорони здоров'я на 2015-2020 роки. Стратегію не було офіційно схвалено урядом, але Міністерство охорони здоров'я врахувало її при розробці законодавства з медреформи. Після тривалих дискусій закони, які розпочинають медреформу, було ухвалено у 2017 році. А перші зміни починаються вже у 2018 році.

Ухвалене законодавство змінює принципи надання медичної допомоги та її фінансування. Медичні заклади отримають більшу автономність після їх перетворення з бюджетних установ на комунальні некомерційні підприємства. Час проведення такого перетворення залежатиме від рішення місцевих органів влади. Голови медичних закладів отримають більшу незалежність при витрачанні коштів, а також визначенні кадрових питань. Відповідно до положень реформи, структура надання медичної допомоги за рівнями системи охорони здоров'я зміниться: більше допомоги буде надано на первинному рівні. Лікаря первинного рівня будуть також відповідати за профілактику та ранню діагностику, що за оцінкою сприятиме ліпшому здоров'ю населення. Реформа розпочнеться саме з первинного рівня системи охорони здоров'я у 2018 році, тоді як зміни на вторинному (спеціалізованому) рівні почнуться у 2019 році.

Важливим елементом медреформи є зміни у принципах фінансування системи охорони здоров'я. Уряд перейде від фінансування інфраструктури системи до фінансування наданої медичної допомоги. Розподіл коштів також зміниться. На сьогодні медичні заклади фінансують з місцевих бюджетів, але більшість коштів надходить у формі спеціальної медичної субвенції. Водночас в майбутньому буде створено Національну службу здоров'я України (НСЗУ), яка укладатиме договори з медичними закладами на надання медичної допомоги і буде оплачувати надану допомогу. Рішення створити таку службу було ухвалено Кабінетом Міністрів у грудня 2017 року, а у лютому почався конкурс на посаду Голови Служби.

З квітня 2018 року пацієнти матимуть право обрати власного лікаря первинної ланки (сімейного лікаря або терапевта/педіатра). Лікарі первинного рівня отримуватимуть фінансування на основі кількості прикріплених пацієнтів, що за оцінкою сприятиме підвищенню рівня їх оплати праці і збільшить якість наданої допомоги. Заклади первинного рівня отримуватимуть фінансування від НСЗУ вже з другої половини 2018 року. За даними Міністерства охорони здоров'я (МОЗ) оплата за одного пацієнта в другому півріччі становитиме 370 грн (в розрахунку на рік). Поки що незрозуміло, які саме витрати покриватиме цей тариф. На думку очільників МОЗ місцеві бюджети повинні будуть оплачувати комунальні платежі, а також купівлю необхідного оснащення.

Фінансування вторинного та третинного рівня системи охорони здоров'я зміниться пізніше. Фінансування буде визначено на основі діагностично-споріднених груп (ДСГ / DRG). Сьогодні МОЗ збирає інформацію з пілотних медичних закладів на другому рівні: вона включатиме дані щодо справді наданої допомоги, оскільки наявна інформаціє не є акуратною. Це дозволить визначити ДСГ та тарифи за оплату наданої допомоги.

Перехід до нового принципу фінансування медичної допомоги також потребує запровадження електронної системи охорони здоров'я *eHealth*. Вона стартувала у 2017 році і її будуть наповнювати ще кілька років. На сьогодні вона сфокусована на первинному рівні. Лікарі первинного рівня повинні зареєструватись в системі та зареєструвати там своїх пацієнтів. В майбутньому *eHealth* міститиме інформацію щодо здоров'я всіх осіб, що за оцінкою сприятиме підвищенню якості наданої допомоги пацієнтам. Система також збільшить прозорість фінансування медичних закладів, оскільки реєструватиме візити пацієнтів до лікарів.

З 2020 року Верховна Рада визначатиме гарантований державною мінімальний пакет медичної допомоги в рамках бюджетного процесу. Він точно покриватиме первинну медичну допомогу (включно із кількома необхідними аналізами та вакцинацією) та екстрену медичну допомогу. Допомога на вторинному рівні буде покриватись за рахунок бюджетних коштів, якщо пацієнта туди скерують лікарі первинної ланки. Гарантований пакет медичної допомоги не тільки включатиме вартість наданої медичної допомоги, але й покриватиме вартість визначеного переліку медикаментів. З 2017 року уряд вже розпочав програму «Доступні ліки», в рамках якої відшкодовує (повністю чи частково) вартість ліків у випадку серцево-судинними захворюваннями, бронхіальною астмою чи діабетом II типу.

Плани щодо медреформи надихають. Однак є багато ризиків у впровадженні реформи. Запровадження реформи суттєво залежатиме від бажання та підтримки реформи представниками місцевої влади та місцевого самоврядування, голів медичних закладів та медиків. Зокрема рішення про автономізацію медичних закладів залежить саме від них. Місцева влада також буде фіскально відповідальною в цій сфері і повинна передбачити більше фінансування медичних закладів. Іншим ризиком є можлива затримка із створенням НСЗУ, що має бути основним гравцем у реформованій системі охорони здоров'я. Крім того, чіткі антикорупційні процедури повинні бути включені в систему, оскільки НСЗУ буде головним розпорядником коштів в системі охорони здоров'я.

Місячний Економічний Моніторинг України

Політика: Україна здійснила черговий крок на шляху до реформ

Закон про приватизацію. У січні Верховна Рада ухвалила закон «Про приватизацію державного майна», який має на меті оптимізацію та спрощення процесу приватизації. Усі державні підприємства буде розділено на три групи: ті, що підлягають приватизації, ті, які буде ліквідовано, а також ті, де планується покращити корпоративне управління. Це суттєвий крок вперед, оскільки сьогодні управління 3500 державними підприємствами приносить незадовільні результати: велика кількість цих підприємств повідомляють про збитки. Закон визначає процедуру приватизації. Якщо об'єкт не вдається продати при першій спробі, закон дає можливість знизити його ціну менше початкового рівня. Серед нововведень закону – надання можливості ініціювати приватизацію не лише Уряду, але й зацікавленому учаснику торгів, а також тимчасовий (до 1 січня 2021 року) дозвіл застосовувати право іноземної держави для управління договором купівлі-продажу об'єкта. Прийняття закону про приватизацію є однією з вимог програми МВФ.

Закон про товариства з обмеженою відповідальністю. На початку лютого Верховна Рада ухвалила закон «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю» (ТОВ), який визначає правовий статус цих товариств та регулює порядок їх створення, діяльності та припинення діяльності. Також він уточнює права та обов'язки їх учасників. Новий закон надає учасникам ТОВ більше прав у сфері управління їхнім бізнесом. Зокрема, закон дозволяє здійснювати управління всіма основними правовими відносинами у таких компаніях на основі корпоративного договору.

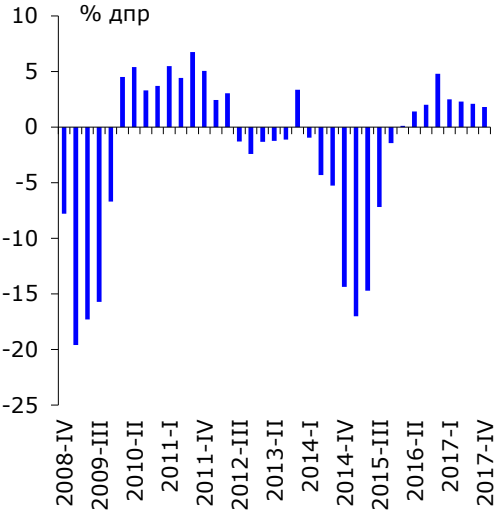
Закон про кредитний реєстр. Також на початку лютого Верховна Рада ухвалила закон про кредитний реєстр Національного банку України. Закон дозволяє НБУ створити централізований реєстр кредитів, у яких заборгованість боржника перед одним банком перевищує 100 мінімальних заробітних плат. Цей закон є однією з вимог співробітництва МВФ з Україною. Також прийняття цього закону було однією з умов програми MFA III.

Закон про реінтеграцію Донбасу. У січні Верховна Рада ухвалила закон, який визначає особливості державної політики із забезпечення державного суверенітету України над тимчасово окупованими територіями у Донецькій та Луганській областях. Закон регулює особисті та майнові права, порядок пересування та інші питання, пов'язані із східною частиною країни, контроль над якою утримують сепаратисти, керовані Росією. Зокрема закон визнає неконтрольовані райони на Сході окупованими Росією, подібно до законодавчого визначення АР Крим та м. Севастополь. Також він дозволяє переміщення людей і товарів через лінію зіткнення у зоні конфлікту лише через військові блокпости та надає розширені повноваження правоохоронцям та військовим у сфері заходів безпеки – наприклад, затримувати людей та здійснювати обшук будівель. Крім цього, у законі Російську Федерацію названо державною-агресором, а Президенту України надано повноваження створити спільний штаб Збройних сил України та силових структур для проведення воєнних операцій у регіоні. Прихильники закону стверджують, що цей закон допоможе Україні відновити суверенітет над непідконтрольними територіями на Сході країни, тоді як на думку критиків, він наділяє Президента повноваженнями, не передбаченими Конституцією, обмежує свободу пересування через лінію зіткнення та містить ризики для зловживань.

Війна на Донбасі. У січні тривав збройний конфлікт на Сході України. Об'єднані російсько-сепаратистські сили здійснювали напади на позиції Збройних сил України. Згідно з повідомленнями

Населення (без Криму): 42,6 млн.
Промислове виробництво/ВДВ: 23%
Сільськогосподарське виробництво/ВДВ: 14%
Інвестиції/ВВП: 14%
Експорт: ЄС 32%, Азія – 35%, Росія 9%
Імпорт: ЄС 37%, Азія – 20%, Росія 13%

Динаміка реального ВВП

Джерело: Держстат

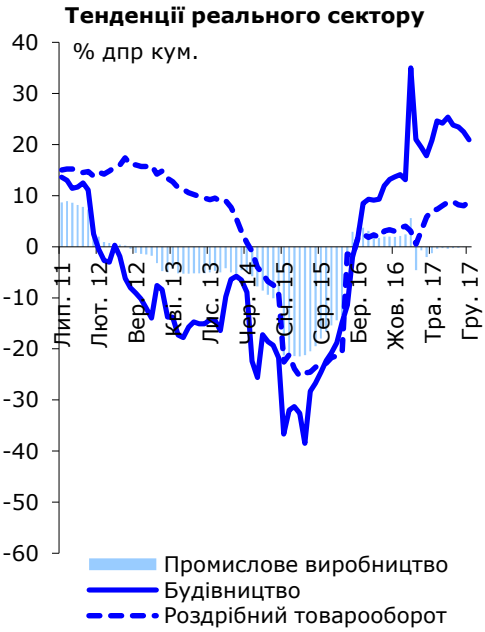
Інститут економічних досліджень
та політичних консультацій
вул. Рейтарська 8/5-А, 01034 Київ
Тел. (+38044) 278-6342
Факс (+38044) 278-6336
E-mail: institute@ier.kiev.ua
http://www.ier.com.ua

Міністерства оборони, об'єднані російсько-сепаратистські сили обстріляли із важкого озброєння місто Докучаївськ, яке знаходиться під їх контролем. 12 військовослужбовців Збройних сил України були вбиті на війні у січні, та 43 отримали поранення.

Реальний сектор: Економічне зростання на близько 2% у 2017 році

ВВП. За попередньою оцінкою Держстату економіка продовжила відновлення у четвертому кварталі 2017 року: реальний ВВП зростав у вимірі квартал до кварталу протягом дев'яти із останніх десяти кварталів. Все ж, зростання реального ВВП дещо сповільнилось до 1,8% дпр у останньому кварталі року із 2,1% дпр у третьому кварталі 2017 року. Внутрішній попит залишався основною рушійною силою зростання, тоді як реальний чистий експорт мав від'ємний внесок до зростання. Економічне зростання у 2017 році, ймовірно, становило 2,1-2,2%.

Галузеві тенденції. Промислове виробництво у грудні залишалось близьким до минулорічного рівня: за даними Держстату воно знизилось на 0,5% дпр після зростання на 0,3% дпр у листопаді. Зниження добувної промисловості пришвидшилось до 4,4% дпр через високу статистичну базу. Тепліша погода в грудні призвела до різкого падіння виробництва електроенергії на 13,3% дпр. Водночас зростання в переробній промисловості пришвидшилось до 4,4% дпр. Хімічна промисловість зросла на 41,0% дпр з низької статистичної бази, оскільки кілька підприємств відновили роботу. Вище виробництво готової продукції зі сталі включно із трубами підтримало приріст металургії на 3,4% дпр. Машинобудування зросло на 13,3% дпр із приростом у більшості підсекторів завдяки вищому інвестиційному попиту, обороним замовленням та більшому експорту. Водночас харчова промисловість (без тютюну та алкоголю) скоротилась на 2,9% дпр передусім через нижче виробництво м'яса, хліба та соняшникової олії. Це відображає нижче сільськогосподарське виробництво.

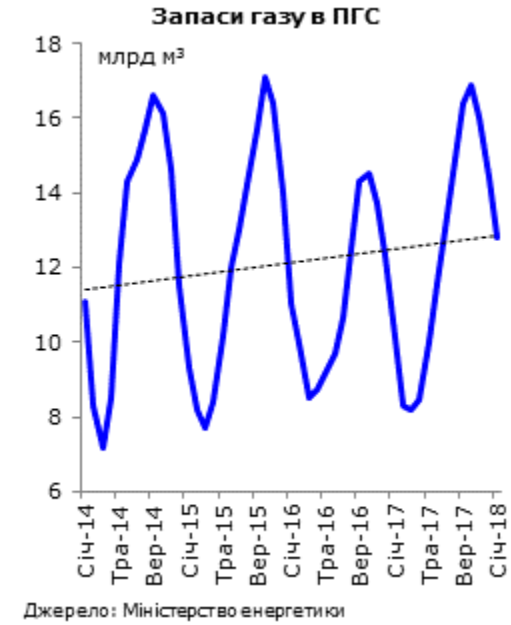
Примітка: з квітня 2014 р. дані не включають Крим

Зростання у будівництві сповільнилось до 9,7% дпр у грідні. Житлове будівництво було близьким до рівня грудня 2016 року, тоді як комерційне будівництво збільшилось на 3,2% дпр. Вищі капітальні видатки з бюджету в кінці року забезпечили приріст в будівництві інфраструктури на 17,8% дпр. У 2017 році будівництво зросло на 20,9% дпр.

Вищий споживчий попит в кінці року, забезпечений зростанням заробітних плат і пенсій, сприяв приросту роздрібної торгівлі підприємств на 15,7% дпр у грудні. В цілому, роздрібна торгівля зросла на 8,8% у 2017 році.

Енергетика: Монетизація житлових субсидій

Житлові субсидії. В січні набув чинності новий механізм фінансування субсидій для оплати житлово-комунальних послуг. За новою програмою, прийнятою в листопаді 2017 року, уряд запровадить монетизацію субсидій в три етапи. На першому етапі, який розпочався в січні, передбачається відхід від спеціальної схеми, за якою більшість субсидій сплачувалась як податкова пільга або зменшення інших зобов'язань. Підприємства-надавачі послуг зможуть використати отримані кошти виключно для розрахунків з будь-якими постачальниками енергії, в тому числі приватними компаніями. Такий крок покликаний поліпшити фінансове становище підприємств сфери ЖКГ та посилити прозорість системи надання субсидій. Під час другого етапу буде створено єдину базу даних субсидіантів. На третьому етапі домогосподарства отримають житлово-комунальні субсидії у вигляді грошей на свої персональні рахунки, що стимулюватиме підвищення ернергоефективності.

Джерело: Міністерство енергетики

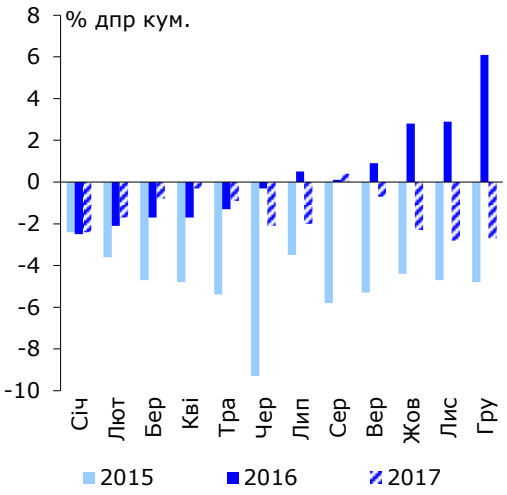
Газ. За опалювальний сезон 2017/18 Україна використала 24% газу в підземних газових сховищах. Станом на 27 січня в сховищах зберігалось 12,8 млрд кубометрів газу, що на 26% більше, ніж в січні 2017 року.

Транспорт: Портові збори зменшені на 20%

Портові збори. З 1 січня 2018 року всі портові збори на вантажні перевезення, крім маякового, були зменшені на 20%. Нижчі ставки портових зборів допоможуть підвищити конкурентоспроможність українських портів, зменшити витрати експортерів та збільшити інвестиції. Водночас таке зменшення на 20% означатиме втрату близько 2 млн дол. США для державного бюджету. Для компенсації цих втрат необхідно підвищити вантажообіг портів на 1-2%. Проте, це лише початок процесу, оскільки портові збори в Україні досі вдвічі вищі, ніж в більшості інших країн.

Морська адміністрація. Кабінет Міністрів ухвалив рішення створити Морську адміністрацію України, яка запрацює з серпня 2018 року. Новий орган координуватиме роботу всіх 13 морських портів України, контролюватиме безпеку судноплавства та представлятиме Україну на міжнародному рівні. Наразі ці функції виконуються державною компанією «Укртрансбезпека» та іншими адміністративними органами кількох міністерств. Новий орган уніфікуватиме функції та відповідатиме вимогам Міжнародної морської організації (IMO).

Сільськогосподарське виробництво

Джерело: Держстат

Сільське господарство: Скорочення виробництва та зростання експорту

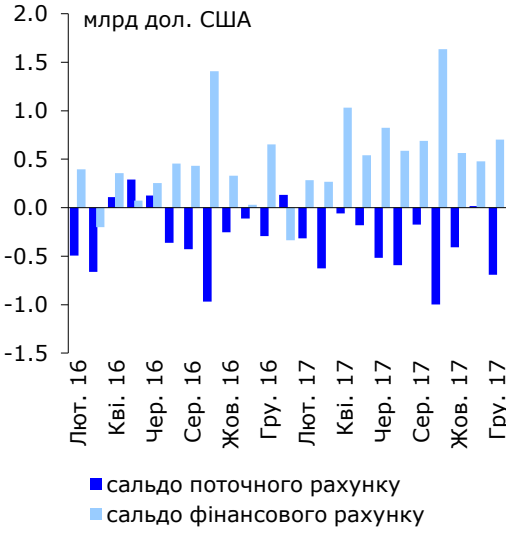
Виробництво. За даними Держстату, виробництво сільськогосподарської продукції в 2017 році знизилось на 2,7% дпр через спад виробництва рослинницької продукції на 3,6% дпр і тваринницької на 0,4% дпр. Виробництво зернових та зернобобових культур зменшилось на 7,3% дпр до 61,3 млн т, ймовірно, через несприятливу погоду навесні. Обсяг виробництва олійних культур збільшився на 4,4% дпр до 18,3 млн т.

Станом на 1 січня 2018 року кількість корів і свиней скоротилася на 2,1% дпр і на 8,2% дпр відповідно. Ймовірно, це викликано більш високими витратами на утримання великої рогатої худоби. Зниження числа свиней пояснюється спалахом африканської чуми. Виробництво молока скоротилося всього на 0,5% дпр, оскільки виробництво молока на сільськогосподарських підприємствах зросло на 2,1% дпр через більш високої надої, тоді як в домашніх господарствах зменшилося на 1,4% дпр через низькі закупівельні ціни. Реалізація с/г тварин на забій скоротилася на 0,4% дпр. Вищий сприяв збільшенню виробництва яєць на 3,2% дпр.

Торгівля. У 2017 році експорт аграрної продукції збільшився на 16,3% дпр і склав 17,9 млрд дол. США. За даними НБУ, на нього припадає 44,5% від загального обсягу експорту українських товарів. Провідними експортованими с/г продуктами були зерно (36,2% с/г експорту), рослинні олії (25,1%) і олійні культури (11,3%). Експорт аграрної продукції України в 2017 році зафіксував кілька рекордів. Експорт зерна склав 41,8 млн т. Експорт цукру досяг майже 600 тис. т.

Зовнішньоторговельний оборот України аграрної продукції в 2017 році склав 22,3 млрд дол. США.

Платіжний баланс

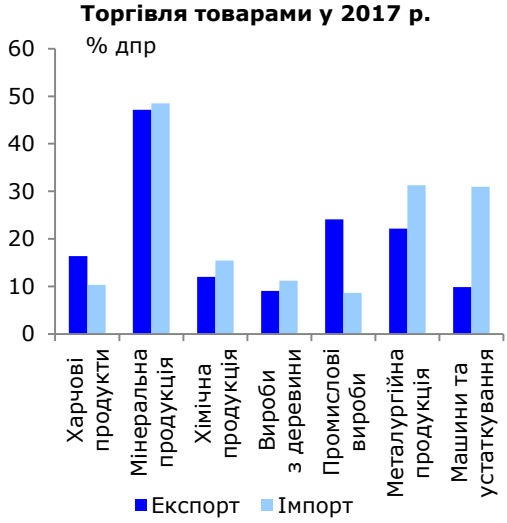
Джерело: попередні оцінки НБУ

Зовнішній сектор: Дефіцит поточного рахунку зріс до 0,7 млрд дол. США у грудні

Поточний рахунок. Дефіцит поточного рахунку сягнув 0,69 млрд дол. США у грудні, що було одним з найвищих показників з 2015 року. Дефіцит торгівлі товарами становив 1,14 млрд дол. США – рекорд за період після 2013 року. Чисті грошові перекази в Україну сягнули 0,92 млрд дол США. Чисті виплати інвестиційних доходів зросли до 0,72 млрд дол. США через великі виплати відсотків за кредитами.

Експорт товарів зріс на 7% дпр у грудні: зростання було повільнішим, ніж у попередні місяці. Експорт сільськогосподарських продуктів впав на 10% дпр. Експорт зерна і олії впав через нижчий урожай, але експорт продукції тваринництва надалі зростав. Експорт металургійної продукції зріс

Торгівля товарами у 2017 р.

Джерело: попередні оцінки НБУ

на 33,5% дпр, оскільки експортні ціни залишались сприятливими. Експорт продукції машинобудування зріс на 25% дпр.

Імпорт товарів зріс на 11% дпр у грудні з високої статистичної бази. Високий інвестиційний попит стимулював подальше зростання імпорту машин та обладнання. Імпорт в цій категорії сягнув 1,42 млрд дол. США, що було не набагато менше, ніж 1,65 млрд дол. США у грудні 2013 року. зріс на 21% дпр з високої статистичної бази. Імпорт мінеральних продуктів зріс на 11% дпр оскільки імпортні поставки вугілля залишались високими. Імпорт інших товарів (без неформальної торгівлі) зріс на 15% дпр.

Фінансовий рахунок. Притік капіталу по фінансовому рахунку платіжного балансу залишився на рівні 0,5 млрд дол. США у грудні. Державний сектор залишався неактивним як і у два попередні місяці із чистими надходженнями капіталу в 14 млн дол США. Банки прозвітували про притік капіталу у 228 млн дол. США, оскільки вони збільшили зовнішні зобов'язання. Підприємства реального сектору залучили 193 млн дол. США чистих ПІІ у грудні, що сформувало річний притік ПІІ на суму 1,7 млрд дол. США. Притік боргового капіталу становив 137 млн дол. США оскільки виплати за торговими кредитами частково перекривали надходження за іншими борговими інструментами. Обсяги іноземної готівки за межами банківського сектора зростали вже третій місяць поспіль оскільки надходження готівкової іноземної валюти з-за кордону залишались високими.

Фіскальна політика: Непрофінансовані видатки у 2017 році

Доходи Зведеного бюджету у 2017 році вперше перетнули межу у один трильйон гривень. Вони були на 0,7% вищими за плановий передусім через більші за заплановані надходження від ПДВ (на 3,7% понад план). Доходи зросли на 29,9% через вищі надходження від всіх основних джерел. Більші заробітні плати, ліпший фінансовий стан підприємства, ефективніше адміністрування податків сприяло зростанню податкових надходжень на 27,3%. Зростання неподаткових надходжень на 23,1% було передусім підтримано вищими надходженнями від дивідендів державних підприємств, більшим трансфертом НБУ та вищими власними доходами бюджетних установ. Уряд також отримав 29,7 млрд грн від спецконфіскації.

Дефіцит Зведеного бюджету становив 42,1 млрд грн, що у 2,8 разів менше за плановий. В результаті видатки Зведеного бюджету були на 62,3 млрд грн або 6,6% нижчі за планові. Вже традиційно, капітальні видатки було найбільше недофінансовано (на 22,3% від плану), хоча їх фінансування суттєво пришвидшилось у грудні.

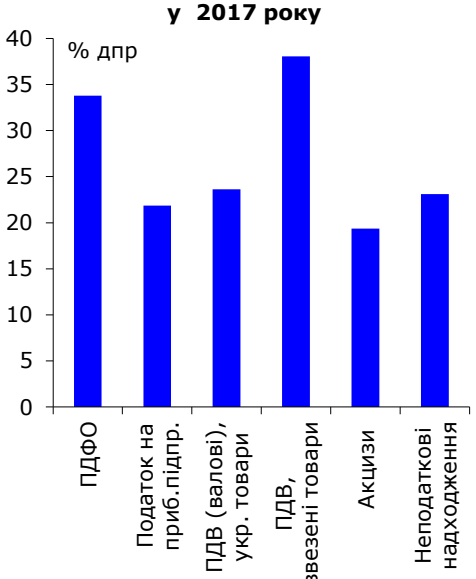
Традиційне однорічне бюджетне планування знову призвело до піку бюджетних видатків у грудні. Профінансовані у грудні видатки Зведеного бюджету становили 15,7% від річних видатків. Одну третю капітальних видатків було профінансовано саме в останній місяць року.

Це знову наголошує на нагальності запровадження середньострокового бюджетного планування видатків вже у найближчому майбутньому. Такі зміни також передбачено у Меморандумі співпраці України з МВФ та Угоді про асоціацію між Україною та ЄС. У січні 2018 року Кабінет міністрів схвалив кілька законопроектів для подання у Верховну Раду саме щодо запровадження середньострокового бюджетного планування вже з 2019 бюджетного року.

Соціальна політика: Трансфкерт з Державного бюджету Пенсійному фонду залишився високим

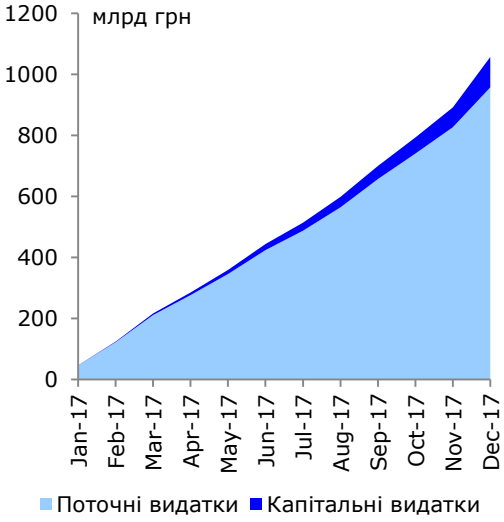
2017 рік. Видатки Пенсійного фонду у 2017 році зросли на 15,0%, оскільки протягом року було поступово підвищено мінімальну пенсію і восени було підвищено пенсії в рамках ухваленої пенсійної реформи. У грудні уряд сплатив частину пенсій за січень 2018 року (у сумні 10 млрд грн), що вже

Зростання доходів Зведеного бюджету у 2017 року

Джерело: звіти Державного казначейства

Видатки Зведеного бюджету у 2017 році (кумулятивно)

Джерелоб Звіти Державного казначейства

Баланс коштів на Єдиному казначейському рахунку

* на початок місяця
Джерело: Державне Казначейство

робилось раніше. Лише 54,5% всіх пенсійних видатків було профінансовано за рахунок власних доходів Пенсійного фонду (передусім це ЄСВ). Все ж, це суттєво більше, ніж 44,1% у 2016 році, оскільки власні доходи зросли на 42,3% через приріст заробітних плат. Інші видатки було профінансовано за рахунок трансферту з Державного бюджету (133 млрд грн). За даними Пенсійного фонду він погасив всі короткострокові запозичення від Державного казначейства, які було отримано у 2017 році. Водночас він все ще винен казначейству 48,1 млрд грн заборгованості, накопиченої передусім у 2012-2013 роках.

2018 рік. У січні уряд ухвалив бюджет Пенсійного фонду на 2018 рік. Власні доходи за планом зростуть на 34,3%. Він профінансують 61,7% видатків Фонду. Трансферт з Державного бюджету буде близьким до минулорічного (139 млрд грн).

Ринок праці: Високе зростання зарплат у 2017 році

Високе зростання заробітних плат протягом всього 2017 року дещо сповільнилось в кінці року через ефект статистичної бази. Приріст заробітної плати сповільнився до 35,5% дпр у грудні з 38,3% дпр у листопаді. Заробітна плата у грудні досягла 8577 грн. Вона зросла на 18,9% дпр в реальному вимірі.

Заробітна плата сповільнилась у всіх секторах. Як і раніше, найшвидше зарплати зростали у сільському господарстві, державному управлінні та обороні, освіті та культурі. Однак заробітні плати в сільському господарстві та освіті залишились на 18% нижчими за середню в економіці. Заробітні плати в охороні здоров'я зросли на 33,4% дпр, але були на 29,8% дпр нижчими за середню в економіці, що наголошує на потребі збільшити заробітні плати медикам в рамках медичної реформи. Заробітні плати в промисловості зросли на 30,0% дпр з вищим за середнє зростання заробітної плати у металургії та машинобудуванні.

Середня заробітна плата*

*не враховуючи АР Крим
Джерело: Держстат

Монетарна політика: Інфляція зросла до 14,1% дпр у січні

Споживча інфляція зросла до 14,1% дпр в січні. Ціни на харчові продукти, тютюн та алкоголь, паливо зросли на 18-21% дпр. Інфляція залишалась високою, оскільки обмежена внутрішня пропозиція окремих товарів та зростання виробничих витрат перетнулись із зростанням попиту. Як наслідок, базова інфляція сягнула 9,8% дпр у січні.

25 січня, НБУ підвищив облікову ставку з 14,5% річних до 16,0% річних. Це було третє поспіль підвищення облікової ставки. НБУ також заявив про свої наміри надалі збільшувати жорсткість монетарної політики за відсутності ознак спаду інфляційного тиску. Це зменшило очікування щодо знецінення гривні, але висока інфляція в січні означає, що подальше підвищення облікової ставки ймовірне у найближчому майбутньому.

Динаміка ІСЦ та монетарної бази

Джерело: Держстат, НБУ

Обмінний курс: Гривня коливалась в січні

Міжбанківський обмінний курс гривні до долара США ослабився з 28 грн за дол. США до майже 29 грн за дол. США за перші три тижні січня. Це відображало сильний попит на імпортні машини та обладнання та високий імпорт енергоносіїв. Очікування щодо знецінення гривні також зросли. У відповідь НБУ продав 267 млн дол. США для зменшення коливань обмінного курсу. Гривня повернулась до попереднього рівня в кінці місяця та продовжувала посилюватись до долара США на початку лютого. Це, ймовірно, відображало зменшення очікувань щодо знецінення гривні та збільшення притоку капіталу після підвищення облікової ставки НБУ. НБУ викупив 251 млн дол. США до кінця січня.

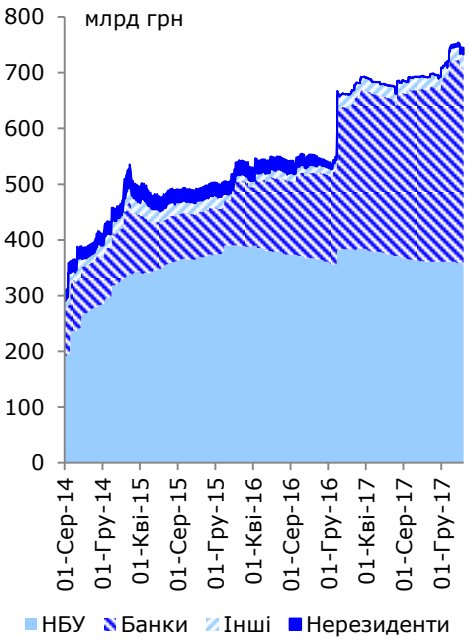
Продаж готівкової іноземної валюти банкам був вищими за купівлю валюти від банків на 257 млн дол. США. Це може означати, що домогосподарства скористались нагодою для продажу валюти по вигідному курсу. Міжнародні резерви НБУ впали до 18,4 млрд дол, оскільки уряд витратив 0,56 млрд дол. США для обслуговування державного боргу в іноземній валюті.

Державний борг: Уряд ухвалив Програму управління державним боргом на 2018 рік

Управління боргом. 31 січня Міністерство фінансів ухвалило Програму управління державним боргом на 2018 рік. Суму погашення та обслуговування державного боргу у 2018 році заплановано на рівні 306 млрд грн (у порівнянні з 477 млрд грн в 2017 році), з якої 63.2% становлять платежі за державним внутрішнім боргом. Частка платежів за боргом, номінованим в іноземній валюті, складатиме близько 80% від загальної суми боргових виплат (сплата основної суми боргу та відсотків). Державний внутрішній борг у номінальному вираженні, імовірно, не зміниться. В 2018 році Уряд сподівається залучити 3 млрд дол. США шляхом розміщення Єврооблігацій на міжнародному ринку капіталів для рефінансування державного зовнішнього боргу та фінансування дефіциту бюджету.

Внутрішній борг. У січні уряд розмістив ОВДП на суму 8,5 млрд грн із середньозваженою доходністю близько 16%. Більшість облігацій (близько 89%) мали термін погашення до дев'яти місяців, що, ймовірно, відображає очікування Міністерства фінансів щодо можливого розміщення Єврооблігацій у найближчі місяці. Більшу частину залучених від випуску ОВДП коштів було використано для рефінансування державного боргу. Попит на ОВДП був забезпечений нерезидентами, оскільки облігації державної внутрішньої позики залишаються безпечними інвестиціями. Водночас вітчизняні банки були менш зацікавлені в придбанні ОВДП з доходністю близько 16% після ухвалення рішення НБУ щодо підвищення облікової ставки до 16%.

ОВДП, які знаходяться в обігу (за власником)

Джерело: НБУ

Таблиці

Економічні Тенденції		I 15	II 15	III 15	IV 15	I 16	II 16	III 16	IV 16	I 17	II 17	III 17	Лют.	Бер.	Квіт.	Тра.	Чер.	Лип.	Сер.	Вер.	Жов.	Лис.	Грд.	Січ.
Пром. виробництво (реальне, кум.)	% дпр	-20,5	-20,0	-16,1	-13,0	4,5	2,6	2,5	2,8	-0,7	-0,4	-0,3	0,4	-0,7	-2,0	-1,3	-0,4	-0,3	-0,4	-0,3	-0,2	-0,1	-0,1	…
Будівництво (реальне, кум.)	% дпр	-29,7	-26,2	-20,9	-12,3	8,3	13,0	17,3	17,4	19,4	24,6	23,8	21,0	19,4	17,8	20,8	24,6	24,2	25,4	23,8	23,4	22,5	20,9	…
С/госп. виробництво (реальне, кум.)	% дпр	-4,7	-9,3	-5,3	-4,8	-1,7	-0,3	0,9	6,1	-0,8	-2,1	-0,7	-1,7	-0,8	-0,3	-0,9	-2,1	-2,0	0,4	-0,7	-2,3	-2,8	-2,7	…
Роздрібний товарооборот (реальне, кум.)	% дпр	-23,9	-24,6	-22,3	-20,7	1,6	2,3	3,3	4,0	3,1	7,3	8,8	0,5	3,1	5,8	7,1	7,3	8,0	8,7	8,8	8,2	8,0	8,8	…
Середня заробітна плата	грн.	3650	4113	4313	4753	4622	5072	5311	5744	6323	6953	7268	6209	6752	6659	6840	7360	7339	7114	7351	7377	7479	8777	…
ІСЦ	% дпр	45,8	57,5	51,9	43,3	20,9	6,9	7,9	12,4	15,1	15,6	16,4	14,2	15,1	12,2	13,5	15,6	15,9	16,2	16,4	14,6	13,6	13,7	14,1
ІВЦ	% дпр	51,7	37,9	32,5	25,4	10,5	15,7	19,6	35,7	38,3	26,3	22,4	38,9	38,3	35,6	27,1	26,3	23,3	23,6	22,4	18,8	18,4	16,5	22,0
Експорт (дол. США, кум.)*	% дпр	-31,4	-32,2	-29,8	-27,0	-16,4	-10,1	-8,0	-4,0	29,3	21,1	18,9	28,6	29,3	23,4	22,8	21,1	19,6	19,1	18,9	18,4	20,1	17,3	…
Імпорт (дол. США, кум.)*	% дпр	-33,1	-34,2	-31,8	-29,3	-10,9	-4,0	0,6	4,4	18,2	20,3	17,7	15,0	18,2	16,5	19,7	20,3	19,7	18,1	17,7	18,0	21,8	18,1	…
Баланс торгівлі (кум.) *	млрд. дол. США	-0,6	-1,1	-1,2	-1,6	-2,3	-1,9	-4,1	-5,8	-0,9	-2,3	-4,3	-0,5	-0,9	-1,1	-1,6	-2,3	-3,2	-3,6	-4,3	-5,0	-5,8	-6,8	…
Поточний рахунок (кум.)	млрд. дол. США	-0,4	-0,1	0,1	-0,2	-1,5	-0,9	-2,8	-3,8	-0,8	-1,6	-3,0	-0,2	-0,8	-0,9	-1,0	-1,6	-2,2	-2,1	-3,0	-3,3	-3,0	-3,8	…
Валові міжнародні резерви	млрд. дол. США	10,0	10,3	12,8	13,3	12,7	14,0	15,6	15,5	15,1	18,0	18,6	15,5	15,1	17,2	17,6	18,0	17,8	18,0	18,6	18,7	18,9	18,8	18,4
Грошова база, на кінець періоду	% дпр	0,9	-5,9	-8,6	0,8	-1,4	1,7	10,6	13,6	9,1	8,3	5,1	10,0	9,1	9,7	9,1	8,3	7,0	6,0	5,1	6,2	5,9	4,6	…
Сер.відс.ставка за кредитами у грн.**	% річних	19,9	23,1	21,1	20,7	20,0	20,9	17,3	14,7	15,8	14,7	14,9	15,5	15,8	15,3	15,2	14,7	14,0	14,3	14,9	15,1	16,3	17,0	…
Обмінний курс(міжбанківський), середній	дол. США	21,23	21,56	21,74	22,90	25,69	25,23	17,27	25,90	27,09	26,44	25,93	27,05	26,99	26,82	26,40	26,09	25,95	25,65	26,18	26,67	26,73	27,52	28,43
Обмінний курс(офіційний), середній	дол. США	21,18	21,62	21,69	22,33	25,68	25,26	25,40	25,67	27,06	26,46	25,91	27,03	27,00	26,86	26,42	26,11	25,97	25,64	26,11	26,65	26,71	27,54	28,43
Обмінний курс, середній	євро	23,70	23,93	24,69	24,91	28,34	28,55	25,58	28,18	28,81	29,06	30,38	28,81	28,82	28,77	29,16	29,26	29,84	30,23	31,08	31,38	31,32	32,58	34,60

Джерела: Держкомстат, НБУ, ICAP, власні розрахунки,
* Дані наведені щодо експорту/імпорту товарів та послуг (джерело: НБУ)
** Середньозважена відсоткова ставка за кредитами у гривнях (джерело: НБУ)

Основні Економічні Показники		2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014[К]	2015[К]	2016[СР]
Номінальний ВВП	млрд. грн.	170,1	204,2	225,8	267,3	345,1	441,5	544,2	720,7	948,1	913,3	1079,3	1300,0	1404,7	1465,2	1586,9	1988,5	2383,2
Номінальний ВВП	млрд. дол. США	31,3	38,0	42,4	50,1	64,9	86,2	107,8	142,7	179,9	117,2	136,0	163,1	175,8	183,3	133,7	91,0	93,3
Зростання ВВП (реальне)	% дпр	5,9	9,2	5,2	9,6	12,1	2,7	7,3	7,9	2,3	-14,8	4,1	5,5	0,2	0,0	-6,6	-9,8	2,3
Промислове виробництво (реальне)	% дпр	13,2	14,2	7,0	15,8	12,5	3,1	6,2	7,1	-5,0	-20,6	12,2	8,0	-0,7	-4,3	-10,1	-13,0	2,8
Сільськогосп. виробництво (реальне)	% дпр	9,8	10,2	1,2	-11,0	19,7	-0,1	0,4	-5,2	17,5	0,1	-1,4	20,2	-3,9	13,6	2,2	-4,8	6,1
ІСЦ, в середньому за період	% дпр	28,2	12,0	0,8	5,2	9,0	13,5	9,1	12,8	25,2	15,9	9,4	8,0	0,6	-0,3	12,1	48,7	13,9
ІСЦ, на кінець періоду	% дпр	25,8	6,1	-0,6	8,2	12,3	10,3	11,6	16,6	22,3	12,3	9,1	4,6	-0,2	0,5	24,9	43,3	12,4
ІВЦ, в середньому за період	% дпр	20,9	8,6	3,1	7,6	20,5	16,7	9,6	19,5	35,5	6,5	20,9	19,0	3,7	-0,1	17,1	36,0	20,5
ІВЦ, на кінець періоду	% дпр	20,8	0,9	5,7	11,1	24,1	9,5	14,1	23,3	23,0	14,3	18,7	14,2	0,3	1,7	31,8	25,4	35,7
Експорт товарів та послуг (дол. США)	% дпр	17,9	9,5	10,7	24,0	42,6	7,5	13,4	27,0	34,3	-36,9	26,0	27,5	3,4	-5,5	-19,9	-27,0	-4,0
Імпорт товарів та послуг (дол. США)	% дпр	18,9	14,1	4,9	28,7	31,3	20,4	22,6	35,2	39,3	-44,2	28,8	34,8	7,5	-3,5	-28,1	-29,3	4,4
Поточний рахунок	млрд. дол. США	1,5	1,4	3,1	2,9	6,9	2,5	-1,6	-5,3	-12,8	-1,7	-3,0	-10,2	-14,3	-16,5	-4,6	-0,2	-3,8
Поточний рахунок	% ВВП	4,8	3,7	7,3	5,8	10,6	2,9	-1,5	-3,7	-7,1	-1,5	-2,2	-6,3	-8,2	-9,0	-3,4	-0,2	-4,1
Чисті прямі іноземні інвестиції	млрд. дол. США	0,6	0,8	0,7	1,4	1,7	7,5	5,7	9,2	9,9	4,7	5,8	7,0	7,2	4,1	0,3	3,0	3,3
Міжнародні резерви	млрд. дол. США	1,5	3,1	4,4	6,9	9,7	19,4	22,4	32,5	31,5	26,5	36,7	31,8	31,4	20,4	7,5	13,3	15,5
Дефіцит (профіцит) зведеного бюджету*	% ВВП	-0,7	-1,9	0,8	-0,2	-3,0	-1,9	-0,7	-1,1	-1,5	-2,4	-6,0	-1,8	-3,6	-4,4	-4,6	-1,6	-3,1
Загальний державний борг	% ВВП	45,3	36,5	33,5	29,0	24,7	17,7	14,8	12,5	19,9	33,0	40,0	36,0	37,5	39,9	69,4	79,1	81,0
Зовн. державний борг (загальний)	% ВВП	33,0	26,3	24,1	21,4	18,6	13,4	11,7	9,8	15,0	21,5	25,6	22,8	22,1	20,5	38,5	52,4	52,0
Грошова база, на кінець періоду	% дпр	39,9	37,4	33,6	30,1	34,1	53,9	17,5	46,0	31,5	4,4	15,8	6,3	6,4	20,3	8,5	0,8	13,6
Обмінний курс, середній	дол. США	5,44	5,37	5,33	5,33	5,32	5,12	5,05	5,05	5,27	7,79	7,94	7,97	7,99	7,99	11,87	21,84	25,55
Обмінний курс, на кінець періоду	дол. США	5,44	5,30	5,33	5,33	5,31	5,05	5,05	5,05	7,70	7,98	7,96	7,99	7,99	7,99	15,77	24,00	27,19
Обмінний курс, середній	євро	5,03	4,81	5,03	6,02	6,61	6,39	6,34	6,92	7,71	10,87	10,53	11,09	10,27	10,61	15,72	24,23	28,29
Обмінний курс, на кінець періоду	євро	5,10	4,67	5,53	6,66	7,22	5,97	6,65	7,42	10,86	11,68	10,57	0,00	0,00	11,04	19,26	26,22	28,42

Джерела: Держкомстат, НБУ, Міністерство фінансів, власні розрахунки
* "Мінус" означає дефіцит бюджету, без коштів на рекапіталізацію
[К] дані не включають окуповану територію АР Крим
Р - попередні дані

Скорочення

дпк до попереднього кварталу
дпм до попереднього місяця
дпр до попереднього року
кум. кумулятивно

Квартальні тенденції

Національні рахунки		III 13	IV 13	I 14[к]	II 14[к]	III 14[к]	IV 14[к]	I 15[к]	II 15[к]	III 15[к]	IV 15[к]	I 16[к]	II 16[к]	III 16[к]	IV 16[к]	I 17[к]	II 17[к]	III 17[к]
ВВП	млрд. грн.	398,0	408,6	316,9	382,4	440,5	447,1	376,0	456,7	567,0	588,8	455,6	535,3	669,2	723,1	583,9	657,0	821,3
реальний ВВП	% дпр	-1,1	3,4	-1,0	-4,3	-5,3	-14,4	-16,0	-14,5	-7,0	-2,4	0,1	1,5	2,3	4,8	2,5	2,3	2,1
Споживання домогосподарств (реальне)	% дпр	6,8	6,3	3,3	-7,8	-13,9	-12,2	-21,0	-27,8	-20,0	-14,6	-2,2	4,0	4,7	0,9	2,8	6,9	5,4
Споживання сектору держ. управління (реальне)	% дпр	-1,5	-2,9	-5,9	5,2	0,1	4,5	0,9	-5,6	-0,8	11,1	2,7	-1,5	2,0	-2,2	4,2	-7,8	4,3
Валове нагромадж. осн. капіталу (реальний)	% дпр	-8,9	-8,7	-19,9	-19,3	-28,0	-26,5	-23,8	-14,2	-5,0	1,5	4,5	17,8	23,9	27,1	20,1	23,7	15,8
Експорт тов/посл (реальний)	% дпр	-6,8	-4,5	-5,1	-2,3	-16,8	-31,1	-21,9	-18,0	-6,8	-3,5	-4,1	-7,2	-3,7	9,7	-0,4	-2,1	6,9
Імпорт тов/посл (реальний)	% дпр	1,7	-0,6	-11,8	-10,9	-32,3	-29,6	-18,1	-28,1	-13,0	-11,9	-3,6	-0,1	16,1	19,6	2,9	4,6	13,2
Сільське госп., мислив., ліс. госп. (реальна)*	% дпр	-2,8	36,5	5,7	-9,1	25,6	-20,6	-4,7	-11,6	-3,8	-2,5	-1,5	0,6	1,1	18,4	-0,7	-2,9	-0,1
Обробна пром. (реальна)*	% дпр	-10,6	-9,8	-3,2	-5,4	-12,7	-13,2	-25,2	-22,5	-9,2	-2,3	8,0	4,0	0,2	2,7	11,7	4,2	4,8
Будівництво (реальна)*	% дпр	-8,0	-4,4	4,7	-14,0	-26,3	-30,8	-36,6	-30,6	-15,6	6,0	9,8	17,2	20,2	15,6	21,3	28,8	25,2
Торгівля, ремонт (реальна)*	% дпр	0,9	0,9	-3,0	-7,2	-18,4	-26,6	-26,5	-19,9	-14,2	2,6	3,6	6,7	3,7	1,9	3,1	3,8	5,7
Транспорт (реальна)*	% дпр	1,3	2,7	-7,8	-10,9	-10,1	-11,0	-10,5	-2,4	0,3	2,2	6,2	2,5	0,7	3,2	4,7	4,1	6,3
Платіжний баланс																		
Сальдо рахунку поточних операцій	млрд. дол. США	-6,0	-5,0	-1,3	-0,8	-1,2	-1,4	-0,4	0,3	0,2	-0,3	-1,5	0,5	-1,9	-1,0	-0,8	-0,3	-1,7
Сальдо рахунку поточних операцій	% від ВВП	-12,1	-9,8	-3,5	-2,5	-3,3	-6,7	-2,4	1,5	0,9	-1,2	-8,4	2,6	-7,1	-3,4	-3,5	-1,0	-5,2
Баланс товарів	млн. дол. США	-7881	-5935	-2195	-1185	-1412	-2336	-1147	-496	-689	-1123	-1941	-685	-2147	-2235	-1428	-1897	-2819
Баланс послуг	млн. дол. США	2575	1066	937	443	456	686	604	418	309	420	286	308	108	507	421	608	503
Поточні трансферти	млн. дол. США	480	547	241	494	306	500	558	715	644	711	…	0	0	0	0	0	0
Прямі іноземні інвестиції	млн. дол. США	1510	991	-665	-319	725	558	397	907	890	818	1366	760	999	143	464	1029	347
Портфельні інвестиції	млн. дол. США	655	-756	-241	-49	-84	-17	141	10	13	13	11	0	0	0	0	0	0
Валові золотовалютні резерви	млрд. дол. США	21,6	20,4	15,1	17,1	16,4	7,5	10,0	10,3	12,8	13,3	12,7	14,0	15,6	15,5	15,1	18,0	18,6
Ринковий обмінний курс, грн./дол. США	середнє	8,15	8,21	9,14	11,71	12,58	13,56	21,23	21,26	21,74	22,90	25,69	25,23	17,27	25,90	27,09	26,44	25,93
Офіційний обмінний курс, грн./дол. США	середнє	7,99	7,99	8,86	12,71	12,58	21,18	21,33	21,23	21,69	22,33	25,68	25,26	25,40	25,67	27,06	26,46	25,91
Бюджет																		
Доходи зведеного бюджету	% від ВВП	28,9	28,6	35,4	29,4	24,7	27,4	37,3	34,7	29,8	31,3	35,9	32,9	27,8	35,6	37,8	75,5	112,8
Податок на доходи фіз. осіб	% від ВВП	4,6	4,8	5,1	4,7	4,2	5,0	5,5	5,3	4,5	5,1	6,3	6,3	5,4	5,6	6,7	12,9	20,1
Податок на прибуток підприємств	% від ВВП	3,0	3,0	4,9	2,5	1,9	1,5	4,4	1,7	1,2	1,3	3,5	2,1	1,9	2,8	2,5	5,3	8,1
Податок на додану вартість	% від ВВП	8,1	8,4	8,7	9,5	6,8	10,1	11,4	9,1	8,0	8,2	11,7	11,4	8,1	9,3	13,7	22,5	34,1
Акцизні збори	% від ВВП	2,3	2,2	2,5	3,0	3,0	2,8	3,3	3,4	3,0	3,1	4,1	5,1	4,1	3,9	4,4	8,3	13,1
Видатки зведеного бюджету	% від ВВП	30,1	35,9	35,2	34,7	27,2	35,5	33,5	34,9	26,1	41,9	35,1	35,6	30,8	38,6	37,1	67,6	106,5
Поточні видатки	% від ВВП	28,2	33,2	34,8	33,7	25,8	33,6	31,8	33,6	24,0	38,0	34,2	33,9	27,9	33,0	36,2	64,6	100,0
Капітальні видатки	% від ВВП	1,9	2,8	0,5	1,0	1,4	1,9	1,7	1,3	2,1	3,9	0,9	1,7	2,9	5,6	0,9	3,0	6,5
Дефіцит зведеного бюджету	% від ВВП	-1,5	-7,3	0,1	-5,3	-2,8	-8,8	3,7	0,4	-3,6	10,8	0,8	-2,8	-3,0	-3,2	0,7	7,9	6,3
Надходження від приватизації	% від ВВП	0,2	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,5
Банківський сектор																		
Грошовий агрегат М0	% дпр	12,3	17,0	19,2	31,9	28,8	19,0	6,0	-1,3	-6,2	-0,1	-5,3	0,3	8,0	11,2	7,8	7,2	4,7
Грошовий агрегат М2	% дпр	19,2	17,5	17,7	13,4	14,2	5,4	9,0	3,1	5,6	4,0	-1,7	6,3	12,6	10,9	6,7	6,5	6,6
Вклади населення в нац. валюті	% дпр	33,4	38,0	7,9	-2,3	-12,3	-22,1	-19,1	-17,7	-16,6	-1,0	4,3	9,4	15,1	5,4	10,5	12,8	13,5
Вклади населення в ін. валюті	% дпр	8,4	0,9	19,8	10,2	5,5	18,0	25,4	11,6	3,7	-2,4	-16,1	-2,7	12,1	10,9	-1,5	1,4	-0,8
Кредити комерційних банків в нац. валюті	% дпр	10,2	16,9	12,3	4,9	-0,8	-9,1	-11,0	-11,8	-15,8	-20,8	-16,6	-13,3	-1,5	16,4	17,1	21,3	19,0
Кредити комерційних банків в іноз. валюті	% дпр	0,8	2,8	36,4	38,5	49,1	53,5	58,4	29,2	18,7	15,9	-15,0	-2,0	2,0	-9,9	-21,4	-18,3	-19,4
Довгострокові кредити комерційних банків	% дпр	-0,5	2,9	26,3	24,4	24,6	21,7	17,9	3,1	-5,7	-10,5	-18,1	-10,3	-1,1	19,2	14,8	18,7	-6,8
Довгострокові кредити комерційних банків	% від загальн.	55,1	53,2	58,5	59,1	59,8	59,5	58,5	57,6	60,7	55,4	55,6	55,8	55,9	64,9	67,2	66,8	53,0
Середня процентна ставка за кредитами в нац. валюті	% річних	15,3	16,5	18,4	17,5	16,4	16,6	19,9	23,1	21,1	20,7	20,0	20,9	17,3	14,7	15,7	15,1	14,4
Середня процентна ставка за кредитами в іноз. валюті	% річних	9,6	8,8	8,7	9,4	9,2	8,8	8,2	9,3	9,2	9,1	8,9	9,1	8,3	8,5	8,0	8,0	7,2

Джерела: Національний банк України, Державний комітет статистики, Державне казначейство, Міністерство фінансів, розрахунки ІЕД
* зміна доданої вартості
[к] Дані не включають Крим, у 2015 році - не включають частину зони АТО, попередні оцінки платіжного балансу (НБУ), Нац.рахунки відповідно до SNA 2008 та КВЕД-2012, знецінення гривні вплинуло на дані банківської системи

Контакти:

Інститут Економічних Досліджень
та Політичних Консультацій
вул. Рейтарська 8/5-А, 01030 Київ
Тел. (+38044) 278-6342
Факс (+38044) 278-6336
E-mail: institute@ier.kiev.ua
http://www.ier.com.ua

Голова Правління

Ігор Бураковський
burakovsky@ier.kiev.ua

Виконавчий директор

Оксана Кузяків
kuziakiv@ier.kiev.ua

Директор з наукової роботи

Вероніка Мовчан
movchan@ier.kiev.ua

Центр економічних досліджень

Олександра Бетлій
betliy@ier.kiev.ua

Віталій Кравчук
Kravchyk@ier.kiev.ua

Ірина Коссе
kosse@ier.kiev.ua

Катерина Фурманець
furmanets@ier.kiev.ua

Ольга Красовська
krasovska@ier.kiev.ua

Євген Ангел
anhel@ier.kiev.ua

Андрій Бутін
butin@ier.kiev.ua

Центр досліджень сучасного суспільства

Ірина Федець
fedets@ier.kiev.ua

Наталія Фреїк
freik@ier.kiev.ua

Німецько-український агрополітичний діалог

Марія Ярошко
Yaroshko@apd-ukraine.de

Анастасія Пилаєва
pylaieva@apd-ukraine.de

Застереження

Місячний Економічний Моніторинг України, підготовлений Інститутом економічних досліджень та політичних консультацій, має виключно інформаційний характер. Судження, представлені у цій публікації, відображають нашу точку зору на момент опублікування та можуть бути змінені без попередження. Хоча ми доклали самих ґрунтовних зусиль для підготовки якомога точнішої публікації, ми не беремо на себе жодної відповідальності за можливі помилки. Інститут не несе зобов'язань за будь-які збитки чи інші проблеми, які виникли прямо чи опосередковано через використання будь-яких показників цієї публікації. Копіювання без попереднього узгодження заборонено. В разі цитування обов'язковим є посилання на Інститут економічних досліджень та політичних консультацій.